

LUDENDO
DISCAMUS!

DOROTA
ŻUCHOWSKA

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania do języka łacińskiego i kultury antycznej dla szkoły ponadpodstawowej

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2019

Redakcja merytoryczna – dr Jolanta Sawicka-Jurek

Recenzja merytoryczna – Tomasz Damulewicz

Maria Pawłowska

dr Beata Rola

Agnieszka Ratajczak-Mucharska

Redakcja językowa i korekta – Altix

Projekt graficzny i projekt okładki – Altix

Skład i redakcja techniczna – Altix

Warszawa 2019

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Aleje Ujazdowskie 28

00-478 Warszawa

www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat:

Wprowadzenie łacińskiej terminologii anatomicznej

Klasa / czas trwania lekcji

klasa III / 1 godzina lekcyjna

Cele

ogólne: posługiwanie się łacińskim słownictwem z zakresu anatomii; doskonalenie techniki przekładu; uświadomienie wpływu języka łacińskiego na kształtowanie się terminologii anatomicznej w językach europejskich; wdrażanie ucznia z ADHD do pełnego uczestnictwa w procesie dydaktycznym poprzez kształtowanie postaw aktywnych; kształtowanie kompetencji kluczowych

szczegółowe: uczeń tłumaczy pod kierunkiem nauczyciela tekst *De corpore humano*; nazywa po łacinie wskazane na tablicy anatomicznej części ciała; wykonuje różnorodne ćwiczenia utrwalające łacińską terminologię anatomiczną

Metody

słowne: wyjaśnienie; ogładowe: pokaz; aktywizujące: heureka, gier dydaktycznych; inne: korzystania z materiałów źródłowych, bezpośrednia, gramatyczno-tłumaczeniowa, analityczna.

Formy pracy: zbiorowa, grupowa, indywidualna

Środki dydaktyczne

1. tablica multimedialna z oprogramowaniem: komputery z dostępem do Internetu, rzutnik;
2. strona internetowa: Celsus, De Medicina, [dostęp 28 maja 2019]
<http://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus:text:1999.02.0141>
3. Dubiński, Marek (2005). *Sentencje łacińskie*. Warszawa, Świat Książki
4. Żuchowska, Dorota (2006). Mianownictwo anatomiczne: corpus humanum. „Języki obc w szkole” nr 5, s. 116
5. słowniki łacińsko-polskie, red. K. Kumaniecki i polsko-łacińskie, red. L. Winniczuk lub <<https://pl.glosbe.com/pl/la>>; <<https://pl.glosbe.com/la/pl>> [dostęp 7 czerwca 2019]
6. karton i kartki samoprzylepne z łacińskimi mianami anatomicznymi

Opis przebiegu lekcji

Nauczyciel podaje temat i cele lekcji. Uczeń z ADHD, mianowany na „pomocnika nauczyciela” (*auxiliator magistri*) rozdaje wydruki łacińskich mian anatomicznych oraz tekst *De corpore humano* (Żuchowska, 2006:116). Sam otrzymuje od nauczyciela kartki z kilkoma mianami, odnoszącymi się bezpośrednio do omawianego fragmentu. Nauczyciel czyta kolejne zdania tekstu wskazując na tablicy anatomicznej

adekwatne części ciała. Uczniowie dopisują na wydrukach znaczenia polskie. Po każdej kolejnej części tekstu uczeń z ADHD odczytuje głośno łacińskie miana i ich polskie odpowiedniki. Pozostali weryfikują zapis. Podczas cichej pracy nad tekstem *auxiliator* siada obok nauczyciela. Tekst do tłumaczenia otrzymuje również podzielony na fragmenty, których przekład jest bezpośrednio sprawdzany i korygowany przez nauczyciela. Po przetłumaczeniu chętni uczniowie czytają głośno i tłumaczą poszczególne zdania. Kolejne ćwiczenie jest wykonywane w parach. Uczeń z ADHD powinien współpracować z kimś spokojnym i chętnym do pomocy. Każda grupa otrzymuje w kopercie zestaw zawierający hasło główne: nazwę miana anatomicznego oraz kilka różnych rzeczowników- nazw pomniejszych mian. Zadanie polega na właściwym logicznie dobraniu podanych rzeczowników do hasła głównego. Następne ćwiczenie uczniowie wykonują na bazie sentencji (Kasperczyk, 2005:215) (zał.1). Uczeń ze SPE otrzymuje indywidualne zadanie do wykonania (np. naklejenie haseł z łacińskimi mianami anatomicznymi na schematyczny rysunek ciała ludzkiego). Ostatnie ćwiczenie: uczniowie siedzą w kręgu. *Auxiliator* siada na środku. Każdy z uczniów zadaje mu w języku łacińskim pytanie według wzoru: *Ubi caput est? Ubi manus est?* etc. Pytany wskazuje na siebie, nauczycielu lub koledze adekwatną część ciała. Ćwiczenie to aktywizuje zarówno pytającego, jak i pytanego. Należy pamiętać, aby za poprawne wykonanie każdego ćwiczenia natychmiast nagrodzić ucznia z ADHD. System nagród przekładanych na oceny zastał omówiony w komentarzu. Na koniec zajęć nauczyciel zadaje pracę domową (zał. 2).

Zał. 1 Podkreśl występujące w sentencjach miana anatomiczne. Napisz ich formy podstawowe i znaczenie polskie.

Zał. 2 Praca domowa obowiązkowa: korzystając z dowolnych źródeł wpisz do zeszytu polskie odpowiedniki sentencji podanych na lekcji. Dla chętnych (na ocenę) – tłumaczenie wskazanego fragmentu dzieła Celsusa *De Medicina*. Dla ucznia ze SPE oraz chętnych (na ocenę): nagraj krótki filmik, na którym pokazujesz na dowolnym modelu części ciała i nazywasz je w języku łacińskim z pamięci.

Komentarz metodyczny

Przed przeprowadzeniem tej lekcji nauczyciel powinien zadbać o właściwą organizację (tok zajęć, aranżacja wnętrza etc.). Metody i formy pracy oraz ocena ucznia ze SPE powinny być zindywidualizowane. Należy o tym poinformować pozostałych uczniów. Powierza mu się zadania specjalne, motywujące i wymagające aktywności ruchowej oraz często się go nagradza. Ocenianie ucznia ze SPE powinno być kształtujące. Pełnienie funkcji pomocnika sprzyja usadzeniu go blisko nauczyciela. Ponieważ uczeń z ADHD nie może się nudzić, stąd propozycja ćwiczeń polisensorycznych, które w optymalny sposób wpływają na zapamiętywanie nowych treści, także u uczniów bez dysfunkcji. Cele wychowawcze: wdrażanie do aktywności oraz kształtowanie

kompetencji kluczowych można osiągnąć dzięki odpowiednio dobranym metodom. Uczniowie wyposażeni w takie umiejętności i postawy, jak kreatywność, przedsiębiorczość, praca w zespole etc., poradzą sobie w przyszłym życiu zawodowym. Praca domowa trójstopniowa uwzględnia różne potrzeby i możliwości intelektualne uczniów. Nauczyciel może zachęcić do nakręcenia krótkiego filmu (zad. II pracy domowej) organizując minikonkurs— wyłoni trzy najlepsze filmiki i nagrodzi je, oprócz ocen, dyplomami.